

24. Сымонка пісаў сачыненне пра сваю бабулю, яе майстэрства пячы смачныя булкі. Над адным сказам задумаўся: *Мая бабуля, каб атрымаліся смачныя булкі, на свайму ўласнаму рэцэпту...* Дапамажыце хлопчыку закончыць сказ.

- А) расчыняе цеста. В) расшчапляе цеста.
Г) расчапляе цеста. Д) шчыпае цеста.

25. Дадзены словы: 1) аловак; 2) пяро; 3) дом; 4) ліля; 5) верабей; 6) так; 7) геалаг; 8) праўда; 9) пяць; 10) радыус. Да якіх слоў нельга падабраць антонімы?

- А) 1, 2, 7, 8, 9. В) 2, 3, 5, 6, 10. В) да ўсіх слоў.
Г) да ўсіх слоў, акрамя 4, 7. Д) да ўсіх слоў, акрамя 6, 8.

26. Вызначце галоўнае слова ў сінанімічным радзе: *умовы, абставіны, стасункі, акалічнасць, сітуацыя.*

- А) умовы. В) абставіны. В) стасункі. Г) акалічнасць. Д) сітуацыя.

27. Зычныя гукі ў беларускай мове класіфікуюцца...

- 1) паводле ўдзелу голасу; 4) паводле спосабу ўтварэння;
2) паводле ўдзелу голасу і шуму; 5) паводле месца ўтварэння;
3) паводле цвёрдасці і мяккасці; 6) паводле месца знаходжання.
А) усе сцвярдзэнні правільныя. В) 1, 6. В) 1, 4, 5, 6.
Г) 2, 3, 4, 5. Д) 3, 4, 5, 6.

28. Колькі літар увёў Кірыла ў славянскую азбуку для перадачы фанетычных асаблівасцей стараславянскай мовы?

- А) 10. В) 15. В) 17. Г) 19. Д) 21.

29. Хто з вучоных XIX ст. распрацаваў асноўныя палажэнні аб фанемах і першым увёў у лінгвістычны ўжытак тэрмін *фанема*?

- А) С. В. Кавалеўская. В) Карусь Каганец.
В) І. А. Бадуэн дэ Куртэнэ. Г) Янка Лучына. Д) Г. Суіт.

30. Якія словы з прыведзеных адносяцца да няпоўных амонімаў?

- 1) дысцыпліна – ‘цвёрда ўстаноўлены парадак’;
дысцыпліна – ‘асобная галіна якой-небудзь навукі’;
2) слаць – ‘пасылаць куды-небудзь’;
слаць – ‘класці, накрываючы паверхню чаго-небудзь чым-небудзь’;
3) нота – ‘умоўны знак, якім абазначаюць музычны гук’;
нота – ‘афіцыйны дыпламатычны зварот адной дзяржавы да другой’.
А) няма такіх слоў. В) 1, 2. В) 2, 3. Г) 3. Д) 1, 3.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3, РЗШ АПА.

тэл. (017) 292 80 31, 292 34 01; e-mail: info@bakonkurs.org http://www.bakonkurs.org/

Конкурс па беларускай мове “БУСЛІК-2007”

Чацвер, 15 лютага 2007 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна адказалі на пытанне;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку.

Заданне для вучняў 5-6 класаў

1. Як па-беларуску называецца месяц, калі дзеці ідуць у школу пасля летніх канікул?

- А) красавік. В) кастрычнік. В) май. Г) ліпень. Д) верасень.

2. Вызначце, колькі слоў у сказе: *Адтала адзімовагаснегузіямля?*

- А) 2. В) 3. В) 4. Г) 5. Д) 6.

3. Чым пачаставаў касец ваўка на полі ў народнай казцы “Лёгкі хлеб”?

- А) лазовай кашай. В) хлебам. В) цукеркамі.
Г) сцюдзёнай вадой. Д) хлебам і салам.

4. У народзе ёсць прыкмета: *калі бусел высока кружыцца ў небе – чакай ...* Закончыце сказ:

- А) непагоды. В) гасцей. В) халоднага надвор’я.
Г) добрага надвор’я. Д) грыбных дажджоў.

5. Колькі разоў вымаўляецца гук [б] у вершы В. Віткі “Бабры”?

- Дабёр бабёр, Вартавыя крыніц, І ласёў,
Бабраняты – на падбор. І куніц. І птушыных галасоў.
Малайцы бабры, І суніц, Хто заб’е бобра –
Нашых рэк гаспадары, І лясоў, Не пабачыць добра.
А) 1. В) 2. В) 3. Г) 10. Д) 12.*

6. Якая літара беларускага алфавіта з дадзеных рэдка сустракаецца ў тэкстах?

- А) к. Б) ц. В) ф. Г) р. Д) с.

7. Калі трэба выклікаць сапраўдную пажарную каманду? Выберыце правільны(-ыя) варыянт(-ы).

- 1) гарыць адпачынак; 2) успыхнула спрэчка; 3) згараюць ад сораму;
4) палыхае неба; 5) шугае польмя; 6) палае сэрца; 7) тлее надзея.
А) 1, 2, 4. Б) 3. В) 4. Г) 5. Д) 6, 7.

8. Адгадайце загадку М. Пазнякава:

*Сінявокі, слаўны, чысты,
Галавасты, залацісты.*

*Шанаваць яго мы будзем –
Ён дае адзенне людзям.*

- А) званочак. Б) верас. В) лён. Г) авёс. Д) васілёк.

9. Выберыце правільныя сцвярджэнні:

- 1) “Ў” можа стаяць у пачатку слова;
2) “Ў” можа стаяць у сярэдзіне слова;
3) “Ў” можа стаяць у канцы слова;
4) “Ў” можа стаяць паміж словамі ў ролі прыназоўніка;
5) “Ў” можа стаяць паміж зычнымі;
6) “Ў” можа стаяць пасля галоснай.

- А) усе сцвярджэнні правільныя. Б) толькі 1, 2, 5.
В) усе, акрамя 3. Г) усе, акрамя 5. Д) толькі 6.

10. Пастаўце пераблытаныя літары на свае месцы і вызначце толькі назвы дрэў.

- 1) с, у, л, е, б; 2) с, ь, я, н, е; 3) а, в, е, й, б, е, р; 4) н, к, ё, л;
5) ц, ь, а, п, н, ю, л; 6) з, я, в; 7) б, р, а, г.

- А) толькі 1, 3. Б) 1, 4, 5. В) 2, 3, 6. Г) 2, 4, 6, 7. Д) толькі 5.

11. У якіх словах неабходна ўставіць літару *т*: 1) *пос..ны*; 2) *сапраў..ны*; 3) *кантрас..ны*; 4) *экскурсан..кі*; 5) *брэс..кі*; 6) *фу..бол*; 7) *па..кормка*; 8) *ло..ка*; 9) *грун..*; 10) *кла..ка*; 11) *салда..чына*.

- А) 1, 4, 5, 6, 9. Б) 1, 7, 9, 11. В) 2, 3, 5. Г) 3, 6, 9, 11. Д) 4, 5, 7, 10.

12. Як называюць адным словам: 1) прыладу для кляпання касы; 2) траву, прыгатаваную з запечанай драмай бульбы; 3) надкапытны суставы нагі ў жывёлы; 4) некалькі снапоў збожжжа, састаўленых пэўным чынам на полі?

- А) няма агульнай назвы. Б) кожны прыклад мае сваю назву.
В) паддувала. Г) бабка. Д) дзядзінец.

13. Якое слова мае значэнне ‘зроблены з адной часткі, не падвойны’.

- А) адзінарны. Б) адзінкавы. В) адзінокі. Г) адзіночны. Д) адзіны.

14. З дадзеных слоў выберыце тыя, у якіх выяўляецца фанетычная асаблівасць беларускай мовы *яканне*:

- 1) *пярынка*; 2) *дзюба*; 3) *прыляталі*; 4) *крыльцы*; 5) *восень*; 6) *вянец*.
А) 1, 3, 6. Б) 1, 4. В) 2, 3, 4. Г) 2, 5. Д) 6.

15. Змітрок запісаў пад дыктоўку сказ: *Як і штогод, вясна прышла ў магутным шумі паводак, у серабрыстым звоні ручаёў, ў не сціханым спева жаваранкаў, у шаўкавістым шапацені першай зялініны на пожнях*. Колькі памылак зрабіў хлопчык?

- А) памылак няма. Б) 4. В) 9. Г) 10. Д) 12.

16. Якое значэнне мае фразеалагізм *як га*?

- А) марудна. Б) ненадзейна. В) вельмі хутка.
Г) непрывычна. Д) аднастайная справа.

17. Пастаўце на свае месцы словы: 1) *сябар*, 2) *таварыш*, 3) *гаспадар* у народнай прыказцы *Хлеб у доме – ..., на працы – ..., у дарозе – ...*

- А) 1, 2, 3. Б) 2, 1, 3. В) 2, 3, 1. Г) 3, 1, 2. Д) 3, 2, 1.

18. Вызначце словы і выразы-паліндромы: 1) *Піліп*; 2) *схованка*; 3) *горад на гары*; 4) *дарога на горад*; 5) *пестунь*; 6) *шалаш*; 7) *Філіп*.

- А) няма такіх слоў і выказаў. Б) 1, 3, 4. В) 1, 4, 6. Г) 2, 3. Д) 3, 6.

19. Якія зычныя гукі з прыведзеных не ўтвараюць пары па звонкасці-глухасці:

- 1) [в]; 2) [л]; 3) [м]; 4) [н]; 5) [р]; 6) [ў]?

- А) няма такіх гукаў. Б) усе гукі. В) толькі 1, 4.
Г) 2, 3, 4. Д) толькі 5, 6.

20. У якім раздзеле мовазнаўства вывучаюцца правілы пераносу слоў?

- А) фанетыка. Б) лексіка. В) сінтаксіс.
Г) арфаграфія. Д) марфалогія.

21. Дадзены словы: 1) *каз-ка*; 2) *моў-ны*; 3) *за-снучь*; 4) *яб-лык*; 5) *кон-ны*; 6) *чы-таць*. Якія з іх правільна падзелены для пераносу?

- А) усе словы. Б) 1, 5. В) 1, 2, 4, 6. Г) 2, 6. Д) 3, 5.

22. Выберыце правільна напісанае слова.

- А) дэлікатны. Б) дэлекатны. В) дзелікатны.
Г) далікатны. Д) далекатны.

23. Якое слова ў сучаснай беларускай мове ўжываецца як сінонім устарэлага слова *атрамант*?

- А) кніга. Б) чарніла. В) сшытак. Г) пенал. Д) партфель.